

ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองกับบทบาทผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้แก่ข้าราชการฝ่ายปกครองในภูมิภาค*

บทนำ

บทความเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำเสนอข้อมูลและแง่มุมต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง โดยเฉพาะการถ่ายทอดเรื่องราวที่ผู้เขียนเองได้ประสบพบเจอด้วยตนเองจากการออกตรวจราชการในเขตพื้นที่รับผิดชอบเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต ๑ ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐ รวมถึงบอกกล่าวเล่าความเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้และทราบถึงข้อกฎหมายและระเบียบที่สำคัญอันเกี่ยวข้องกับการตรวจราชการตามภารกิจประจำของกรมการปกครอง และตามนโยบายข้อสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ไปจนถึงภารกิจอื่น ๆ ที่รัฐบาลหรือผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองออกไปทำหน้าที่ตรวจตราสอดส่องคอยเป็นหูเป็นตาแทน เพื่อให้งานราชการต่าง ๆ เกิดความเรียบร้อย ถูกต้อง ครบถ้วน และสมประโยชน์ต่อทางราชการ

เมื่อพูดถึง “การตรวจราชการของไทย” ข้าราชการจำนวนไม่น้อยมักจะมองว่าเป็นเรื่องของการทำงานตามธรรมเนียมประเพณีนิยม โดยเห็นว่าผู้ตรวจราชการมีหน้าที่ออกตรวจเพื่อกระตุ้นเร่งรัดและสอดส่องควบคุมเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งเป็นบุคลากรภายในสังกัดให้ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมาย ข้อสั่งการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเรื่องของการตรวจราชการที่ให้ความสำคัญและเคร่งครัดกับกระบวนการ (Process) และการจ้องจับผิดพฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ (to find fault with something wrong) ซึ่งก็ถือว่าถูกเพียงส่วนหนึ่ง แต่ไม่ใช่ทั้งหมด เพราะวัตถุประสงค์ของการตรวจราชการเพื่อให้มาซึ่งได้ผลลัพธ์ที่ดีต่อทางราชการนั้น ต้องทำควบคู่กันไประหว่างการ “ตรวจสอบ” “ตรวจตรา” และ “ตรวจเยี่ยม” เนื่องจากเป้าหมายแท้จริงมิใช่เป็นการลงไปตรวจเพื่อสร้างความเกรงกลัวให้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเรื่องการทำงานแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเป็นการลงไปในฐานะผู้แทนจากส่วนกลางเพื่อสดับตรับฟังไต่ถามทุกข์สุขเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ช่วยเหลือและให้คำปรึกษา อันเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความกระตือรือร้นอยากสร้างนวัตกรรมหรือปรับปรุงพัฒนาวิธีการทำงานให้ดียิ่งขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

เพื่อให้เห็นภาพรวมอย่างกว้าง ๆ ของการตรวจราชการที่กรมการปกครองดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีหมายถึงการตรวจติดตามผล เร่งรัด แนะนำ สืบสวน สอบสวน สอบข้อเท็จจริง สดับตรับฟังเหตุการณ์ เสนอแนะ ติดต่องาน ตรวจเยี่ยมหรือดำเนินการอื่นใดเพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ผลสมประโยชน์ต่อทางราชการ รวมถึงการตรวจงาน การตรวจบุคคล และการตรวจสถานที่ตามที่อธิบดีกรมการปกครองมอบหมาย ผู้เขียนจะขออธิบายให้ทราบถึงเครื่องมือต่าง ๆ ที่ให้อำนาจแก่ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย นโยบายรัฐบาล และงบประมาณที่จะช่วยให้การตรวจราชการเกิดประสิทธิผลสูงสุด พร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษาการตรวจราชการจากประสบการณ์จริงที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานเป็นไปในลักษณะ “คนสำราญ งานสัมฤทธิ์ ภารกิจ

* บทความโดย นายไตรภพ วงศ์ไตรรัตน์ (อดีตผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต ๑)

รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านกฎหมาย (นิติกรทรงคุณวุฒิ) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำเร็จ” เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติได้ หากต้องเตรียมรับการตรวจราชการในวันข้างหน้า รายละเอียดแยกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

๑ เหตุใดจึงต้องมีการตรวจราชการ

ผู้เขียนมีโอกาสได้อ่านหนังสือเรื่องหนึ่งชื่อว่า “สุภาชิตสอนนาย ศาสตร์และศิลป์แห่งความเป็นผู้นำ” แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เราเมื่อเติบโตใหญ่ขึ้นเป็น “เจ้านาย” จะไม่มีใครกล้าเตือนหรือทักท้วงเมื่อทำผิด เพราะถูกสอนกันมาแบบติดหัวอยู่ ๒ ข้อ คือ

ข้อหนึ่ง “เจ้านายถูกเสมอ”

ข้อสอง “หากเจ้านายผิด ให้อย่นกลับไปดูข้อหนึ่ง”

ในหนังสือเล่มนี้มีบทกลอนอยู่บทหนึ่งที่ท่านกำแหง ภริตานนท์ คอลัมนิสต์ชื่อดังของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ได้เขียนไว้ มีเนื้อหาหลักซึ่งกินใจ สอดแทรกคำสอนต่าง ๆ ที่เจ้านายพึงสดับรับฟัง บทกลอนบทนี้มีวัตถุประสงค์เอนกเช่นการตรวจราชการ ทั้งนี้ ก็เพื่อต้องการกระตุ้นและย้ำเตือนคนที่เป็้นนาย ให้อึดหลักในทางการบริหารเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการ มิให้หลงไปกับอำนาจที่มีอยู่ตามอำเภอใจ และพร้อมที่จะเป็น “น้ำที่ไม่เต็มแก้ว” คอยรับฟังข้อเสนอแนะและคำติชมต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงพัฒนางานให้ดีขึ้น ซึ่งผู้เขียนใช้เป็นวัตรปฏิบัติทุกครั้งเมื่อต้องลงพื้นที่ออกตรวจราชการ ท่านว่าไว้ดังนี้

“ภาชิตของเก่าท่านเล่าชาน
เป็นคำกลอนสอนสั่งทั้งหญิงชาย
แม้โชคช่วยอำนวยเป็นนายเขา
จับเอาความข้างเดียวเที่ยวพาที
นายที่ดีต้องเอาใจใส่ลูกน้อง
คอยช่วยเหลือ ถ้าลูกน้องนั้นต้องการ
แม้ลูกน้องทำผิดไม่คิดชม
จงพูดจาว่กล่าวอย่างนิ่มนวล
อันการเตือนนั้นเล่าต้องเข้าท่า
เรียกไปเตือนสองต่อสองห้องทำงาน
งานสำเร็จลงก็ด้วยเข้าช่วยกัน
เป็นนายเขาเอาแต่ใจใครก็ตาม
อันการงานทั้งหลายควรจ่ายแจก
หากคนเดียวจะรวบไว้ไม่เข้าที่
เป็นนายเขาต้องขยันหมั่นศึกษา
ไม่ล้าหลังห่างเหินจนเกินไป
ไม่จำเป็นต้องศึกษามากกว่าเขา
แม้เป็นนายรู้จักใช้สบายครั้น
เมื่อลูกน้องก้าวหน้าก็อย่าขวาง
ทำที่ท่าบึ้งตึงถมึงเกี้ยว

มาแต่ครั้งโบราณมีมากมาย
“สุภาชิตสอนนาย” ไม่เห็นมี
อย่าเป็นคนหูเบาไม่ถ้วนถี่
ให้พิจารณาความดีที่ผลงาน
คอยสอดส่องทุกข์สุขอยู่ทุกด้าน
แต่ไม่ถึงกับจู้จี้จ้านจนเกินควร
พิจารณาความเหมาะสมโดยทั่วถ้วน
ไม่ลามรวนเรื่องเก่าให้เนิ่นนาน
ไม่ดุด่าต่อหน้าคนทั่วบ้าน
เที่ยวโจษขานลับหลังฟังไม่งาม
ไม่ควรดื้อถือรั้นฟังไม่ถาม
ควรฟังความอื่นบ้างเป็นทางดี
มีการจัดแบ่งแยกเป็นหน้าที่
ลูกน้องหรือจะมีกำลังใจ
ดูให้เป็นก้าวหน้าทันสมัย
ลูกน้องก้าวหน้าไกลตามไม่ทัน
ให้รู้หลักพอเป็นเค้าเขาเชื่อมั่น
ไม่จำเป็นต้องพาดพิงอยู่คนเดียว
หรือคิดหาลู่ทางคอยหน่วงเหนี่ยว
เข้าขัดเคี้ยวกันทำไม่น่ายล

เมื่อมีส่วนร่วมแบ่งไม่แย่งก่อน
 ไม่คิดแต่จะเอาเข้ากระเป๋าดิน
 อันหัวหน้าที่มีเมตตา
 กรุณาเติมต่อพอประมาณ
 ประกอบกับมุทิตาคือพาขึ้น
 ไม่ควรคิดอิจฉาอยู่ในใจ
 อีกทั้งอุเบกขาไม่อาฆาต
 คอยจับผิดคิดว่าตามอารมณ์
 หัวหนาดินนั้นให้เห็นเป็นตัวอย่าง
 ไม่เอาเปรียบใช้คนอื่นตัวขึ้นบาน
 เมื่อปัญหาเกี่ยวไปถึงภายนอก
 เข้ารับผิดชอบด้วยช่วยบรรเลง
 แม้หัวหน้าคนใดได้เช่นนี้
 มีคนขอเป็นลูกน้องเกินต้องการ

ลูกน้องต่างเดือดร้อนอยู่ทุกหน
 คิดถึงคนอื่นเขาจึงเข้าการ
 प्रารณาให้เขาสุขทุกสถาน
 ให้เขาผ่านพ้นทุกข์สุขทุกข์
 เห็นคนอื่นก้าวหน้าพาสดใส
 เขาทำได้ดีกว่าน่าจะชม
 เห็นลูกน้องผิดพลาดไม่ทับบม
 ไม่เหมาะสมเที่ยวว่าด่าประจาน
 ช่วยเขาทำทุกอย่างจนรอบด้าน
 แล้วเสนอผลงานเพื่อตนเอง
 ตัวหัวหน้าต้องออกจึงจะเก่ง
 ลูกน้องเกรงว่าเรานั้นเอางาน
 คงจะมีคนรักสมัครสมาน
 ใครพบพานก็เป็นบุญเกื้อหนุนเอย

จากบทกลอนที่ยกมาข้างต้น เชื่อมโยงกับเหตุผลของการตรวจราชการ คือ เพื่อให้มีช่องทางในการบอกกล่าวหรือแจ้งเตือนแก่เจ้านายต่าง ๆ ยกตัวอย่างเจ้านายที่ใกล้ชิดตัวน้อง ๆ ปลัดอำเภอมากที่สุด คือ **บรรดานายอำเภอซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายปกครองชั้นผู้ใหญ่และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในระดับอำเภอ ไม่มีลูกน้องคนไหนหรอกที่จะกล้าตำหนิหรือชี้ข้อบกพร่องของท่านในเรื่องการทำงาน** ดังนั้น การเป็นผู้รับการตรวจราชการนี้แหละที่จะช่วยให้ท่านทั้งหลายเหล่านี้มีโอกาสรับฟังข้อแนะนำดี ๆ หรือขอรับคำปรึกษาและคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์จากผู้ตรวจราชการกรมการปกครองซึ่งทำหน้าที่ประจักษ์ที่ปรึกษาคอยสอดส่องดูแลความเรียบร้อยในงานราชการต่าง ๆ แทนอธิบดีกรมการปกครอง

๒. กฎหมายที่ให้อำนาจแก่ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองในการออกตรวจราชการ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นเครื่องมือด้านกฎหมายที่สำคัญในการทำงานของผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง ซึ่งอาจเรียกว่าเป็น “คัมภีร์การตรวจราชการของกรมการปกครอง” ก็ได้ เนื่องจากได้กำหนดขั้นตอนการตรวจ และบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับงานตรวจราชการ อันได้แก่ (๑) ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง (๒) ผู้รับการตรวจ อันได้แก่ หัวหน้าหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่รับการตรวจโดยเฉพาะที่ทำการปกครองจังหวัดและที่ทำการปกครองอำเภอในเขตตรวจราชการนั้นๆ (๓) ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกรมซึ่งมีฐานะเป็นเลขานุการของผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง และ (๔) กองตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ในฐานะหน่วยงานสนับสนุนการตรวจราชการให้แก่ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง และ(๕) อธิบดีกรมการปกครองในฐานะผู้รับรายงานผลการตรวจราชการ

๒.๑ **ฐานอำนาจตามกฎหมายของผู้ตรวจราชการกรม** มีที่มาจากมาตรา ๓๕ ประกอบมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน ซึ่งบัญญัติสาระสำคัญไว้ว่า กรมใดโดยสภาพและปริมาณของงานสมควรมีผู้ตรวจราชการของกรมนั้น ก็ให้กระทำได้ โดยให้

ผู้ตรวจราชการของกรมนั้น มีอำนาจหน้าที่ตรวจและแนะนำการปฏิบัติราชการอันเกี่ยวกับกรมนั้นให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของกระทรวง ทบวง หรือกรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดให้ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจ แนะนำ ชี้แจงนโยบายและการปฏิบัติราชการ ติดตามความก้าวหน้า ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และรับทราบข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ผลกระทบที่พึงมี รวมถึงตรวจสอบคุณภาพงานและการปฏิบัติราชการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

(๒) สั่งเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ผู้รับการตรวจปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติงานใดๆ ในระหว่างการตรวจราชการไว้ก่อน หากเห็นว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือประโยชน์ของประชาชนอย่างร้ายแรง และเมื่อผู้ตรวจราชการกรมได้สั่งการดังกล่าวแล้ว ให้รายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบหรือพิจารณาโดยด่วน ในกรณีไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งนั้นได้ ให้ผู้รับการตรวจชี้แจงข้อขัดข้องพร้อมเหตุผลให้ผู้ตรวจราชการกรมทราบ และให้ผู้ตรวจราชการกรมรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

(๓) สั่งให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ชี้แจงให้ถ้อยคำ ส่งเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) สอบสวนข้อเท็จจริง สืบสวน สอบสวน หรือสดับตรับฟังเหตุการณ์ เมื่อได้รับคำสั่ง คำร้องเรียน หรือเมื่อมีเหตุอันสมควร โดยประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานตรวจสอบอื่นๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

(๕) ตรวจเยี่ยม สดับตรับฟังทุกข์สุข ให้คำแนะนำชี้แจงและให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และบำรุงขวัญเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประมวลผลพร้อมทั้งเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารงานและการบริหารงานบุคคล

(๖) ศึกษา ประมวล วิเคราะห์ ประเมินผล และเสนอแนะต่ออธิบดีกรมการปกครองเพื่อทราบพิจารณา หรือวินิจฉัยสั่งการ เพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้สมประโยชน์ต่อทางราชการ

(๗) สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง สอบสวนทางวินัย หรือเป็นพนักงานสอบสวนคดีอาญา ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(๘) เสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมการปกครองในการพิจารณาความดีความชอบหรือพิจารณาโทษทางวินัย รวมตลอดถึงข้อมูลบุคคลของข้าราชการในเขตตรวจราชการที่รับผิดชอบ เพื่อประกอบการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

(๙) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๒.๒ ประเภทของการตรวจราชการ ตามระเบียบนี้แบ่งออกเป็น ๒ กรณี

กรณีที่ ๑ การตรวจราชการกรณีปกติ ได้แก่ การตรวจราชการตามแผน และโครงการตามนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงมหาดไทย และนโยบายของกรมการปกครอง ที่ได้พิจารณาคัดเลือกและกำหนดแผนการตรวจราชการไว้แล้วล่วงหน้าเป็นรายปี

กรณีที่ ๒ การตรวจราชการกรณีพิเศษ ได้แก่ การตรวจราชการที่นอกเหนือจากกรณีที่ ๑ ตามที่ผู้บังคับบัญชาเห็นชอบและมอบหมาย ซึ่งมักเป็นเรื่องเฉพาะกิจที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่ได้รับการร้องขอจากหน่วยงานให้ช่วยเหลือ สนับสนุนหรือประสานการปฏิบัติงานที่ดำเนินการอยู่ แต่มีปัญหาขัดข้อง ซึ่งไม่สามารถแก้ไขหรือดำเนินการได้แล้วเสร็จตามขั้นตอนปกติ สมควรได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยเหนือหรือหน่วยบังคับบัญชาในระดับที่สูงกว่า

(๒) เรื่องที่ราษฎรร้องเรียนขอความเป็นธรรมหรือขอความช่วยเหลือเพื่อคลี่คลายหรือแก้ไขความทุกข์ยากเดือดร้อน

(๓) เรื่องที่เกี่ยวกับสถานการณ์ หรือเหตุการณ์สำคัญ หรือสาธารณภัยอันจำเป็นที่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ต้องเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือและแก้ไขให้ทันการ

๒.๓ หน้าที่ของผู้รับการตรวจ ตามระเบียบกำหนดให้ผู้รับการตรวจมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือ จัดเตรียมบุคคล เอกสาร หลักฐานในการปฏิบัติงานให้ครบถ้วนและพร้อมที่จะให้ผู้ตรวจราชการกรมตรวจสอบได้ รวมถึงชี้แจงตอบข้อซักถาม หาข้อมูลเพิ่มเติมและดำเนินการอื่นที่เป็นประโยชน์ในการตรวจราชการ ตลอดจนปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติงานใดๆ ที่ผู้ตรวจราชการกรมได้สั่งการในระหว่างการตรวจราชการไว้ก่อน

๒.๔ การรายงานผลการตรวจราชการ เป็นขั้นตอนสุดท้ายในงานของผู้ตรวจราชการกรม เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจราชการในแต่ละคราว ให้ผู้ตรวจราชการกรมรีบรายงานผลการตรวจราชการเป็นลายลักษณ์อักษรเสนอต่ออธิบดีกรมการปกครอง โดยแสดงเรื่องที่มีการตรวจข้อเท็จจริง พร้อมระเบียบ กฎหมาย นโยบาย พยานหลักฐาน ข้อมูลต่างๆ ปัญหาอุปสรรคหรือข้อขัดข้อง ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ แล้วแต่กรณี เว้นแต่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้รีบรายงานทางเครื่องมือสื่อสาร หรือทางอื่นตามความเหมาะสมและเมื่อกลับจากการตรวจราชการแล้ว เพื่อให้อธิบดีกรมการปกครองและผู้บังคับบัญชาระดับสูงพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๓. เครื่องมือทางบริหารที่ช่วยเสริมศักยภาพของผู้ตรวจราชการกรมการปกครองในการแก้ไขปัญหาที่ตรวจพบ

๓.๑ งบประมาณ ๑ ล้านบาท ต่อ ๑ เขตตรวจราชการ

นอกจากระเบียบกฎหมายซึ่งเปรียบเสมือน “พระเดช” ที่ให้อำนาจแก่ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองทำหน้าที่ต่างหุ่ต่างตาหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมให้สมประโยชน์แก่ทางราชการแล้ว กรมการปกครองยังได้จัดสรรงบประมาณตามโครงการสนับสนุนการบูรณาการและการขับเคลื่อนนโยบายในระดับอำเภอและท้องที่ให้แก่ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขตละ ๑ ล้านบาท หรือที่เรียกกันว่า “งบผู้ตรวจ” ซึ่งเปรียบได้ตั้ง “พระคุณ” เพื่อให้ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองนำไปใช้แก้ไขปัญหาเมื่อออกตรวจราชการในพื้นที่และพบปัญหา หรือเป็นความต้องการของอำเภอที่สอดคล้องกับกรอบแนวทางการดำเนินงาน และนโยบายต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นเร่งด่วนและไม่ได้รับงบประมาณ ให้อำเภอนั้นเสนอโครงการผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารงานอำเภอ เพื่อเสนอต่อผู้ตรวจราชการกรมการปกครองที่รับผิดชอบในเขตนั้นให้ความเห็นชอบเพื่อดำเนินการขออนุมัติงบประมาณให้ดำเนินโครงการตามที่ขอรับการสนับสนุนต่อไป

ยกตัวอย่างโครงการที่ผู้เขียนเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต ๑ ได้เคยให้การสนับสนุนงบประมาณก่อนหน้านี้แก่ทางอำเภอต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ เนื่องจากสามารถตอบสนองนโยบายต่าง ๆ ได้ดีและมีผลการปฏิบัติงานในคราวรับการตรวจราชการกรณีปกติเป็นที่น่าพึงพอใจ ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน ๑๑ โครงการ ในวงเงินทั้งสิ้น ๙๙๙,๕๔๐ บาท และในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๐ จำนวน ๘ โครงการ ในวงเงินทั้งสิ้น ๙๙๙,๕๔๑ บาท ได้แก่

อำเภอ/จังหวัด	โครงการที่ขอรับการสนับสนุน ปี ๒๕๕๙	งบประมาณ
อำเภอไทรน้อย (นนทบุรี)	๑. โครงการปรับปรุงสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินและเงินของทางราชการ	๒๓,๐๐๐ บาท
	๒. โครงการปรับปรุงห้องน้ำอาศรมที่ว่าการอำเภอ	๙๙,๔๐๐ บาท
อำเภอปากเกร็ด (นนทบุรี)	๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพห้องประชุม (จัดซื้ออุปกรณ์เครื่องเสียง)	๙๖,๗๐๐ บาท
	๒. โครงการปรับปรุงสำนักทะเบียนอำเภอ	๑๕๐,๐๐๐ บาท
อำเภอบางใหญ่ (นนทบุรี)	๑. โครงการ ปรับปรุงพัฒนาสำนักทะเบียนเพื่อบริการประชาชน	๑๑๓,๐๐๐ บาท
อำเภอลำลูกกา (ปทุมธานี)	๑. โครงการปรับปรุงห้องประชุมอำเภอ	๙๙,๖๐๐ บาท
อำเภอนครหลวง (พระนครศรีอยุธยา)	๑. โครงการปรับปรุงห้องปฏิบัติงานอำเภอ	๑๒๐,๐๐๐ บาท
อำเภอวังน้อย (พระนครศรีอยุธยา)	๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักทะเบียน	๒๔,๔๔๐ บาท
อำเภอเมืองสระบุรี (สระบุรี)	๑. โครงการจัดซื้อเครื่องถ่ายเอกสาร	๑๓๐,๐๐๐ บาท
อำเภอดอนพุด (สระบุรี)	๑. สนับสนุนการจัดงานประเพณี ถอดหัวโขนที่ดอนพุด ประจำปี ๒๕๕๙	๑๐๐,๐๐๐ บาท
อำเภอวิหารแดง (สระบุรี)	๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพห้องประชุม	๔๓,๔๐๐ บาท
รวม ๑๑ โครงการ		๙๙๙,๕๔๐ บาท

อำเภอ/จังหวัด	โครงการที่ขอรับการสนับสนุน ปี ๒๕๖๐	งบประมาณ
อำเภอบางกรวย (นนทบุรี)	๑. โครงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน	๙๘,๓๙๐ บาท
อำเภอบางบัวทอง (นนทบุรี)	๑. โครงการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อการบริการประชาชน	๑๕๐,๐๐๐ บาท
ที่ทำการปกครอง จังหวัด (นนทบุรี)	๑. โครงการปรับปรุงห้องที่ทำการปกครองจังหวัดนนทบุรี	๑๕๐,๐๐๐ บาท
อำเภอ พระนครศรีอยุธยา (พระนครศรีอยุธยา)	๑. โครงการปรับปรุงสำนักทะเบียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา	๘๗,๗๔๐ บาท

อำเภอ/จังหวัด	โครงการที่ขอรับการสนับสนุน ปี ๒๕๖๐	งบประมาณ
อำเภอสามโคก (ปทุมธานี)	๑. โครงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน	๑๖๗,๐๐๐ บาท
อำเภอคลองหลวง (ปทุมธานี)	๑. โครงการปรับปรุงสำนักทะเบียนอำเภอคลองหลวง	๙๓,๔๑๑ บาท
อำเภอเมืองปทุมธานี (ปทุมธานี)	๑. โครงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน	๑๕๐,๐๐๐ บาท
อำเภอดอนพุด (สระบุรี)	๑. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หอประชุมอำเภอดอนพุด	๑๐๓,๐๐๐ บาท
รวม ๘ โครงการ		๔๙๙,๕๑๑ บาท

๓.๒ การเสนอความเห็นเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบหรือพิจารณาโทษทางวินัย

ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองเป็นตำแหน่งที่ขึ้นตรงต่ออธิบดีกรมการปกครองโดยตรง ซึ่งมีอำนาจในการเสนอความเห็นเพื่อพิจารณา “ให้คุณให้โทษ” แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในการตรวจราชการได้ ดังนั้น ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองจึงได้รับการให้เกียรติเป็นอย่างดีจากข้าราชการฝ่ายปกครองในส่วนภูมิภาค ทุกครั้งเมื่อออกตรวจติดตามงาน และยิ่งช่วยให้ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองเกิดความมั่นใจในการทำงาน เพราะการพิจารณาความดีความชอบหรือโทษทางวินัยนั้น ถือเป็นปัจจัยสำคัญทางการบริหารในแง่การให้รางวัลคนดี และลงโทษผู้ที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ (Reward and Punishment) ในประการที่จะก่อให้เกิดการยอมรับเชื่อฟังจากผู้รับการตรวจได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกตรวจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการของบุคลากรสังกัดกรมการปกครองในเขตตรวจราชการที่รับผิดชอบ ในลักษณะตรวจติดตามประเมินผลความก้าวหน้า รวมถึงการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับการตรวจเพื่อ การปรับปรุงและพัฒนาระบบการทำงานในระดับอำเภอให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ภารกิจที่มอบหมายให้ อำเภอไปดำเนินการนั้น เกิดการขับเคลื่อนได้อย่างรวดเร็วและตอบสนองนโยบายต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จตามกำหนด และสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

๓.๓ การเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการบริหารงานและการบริหารงานบุคคล

การที่ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองสามารถเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมการปกครองเกี่ยวกับการบริหารงาน และการบริหารคนได้ ย่อมหมายความว่า หน่วยรับการตรวจในเขตตรวจราชการที่อยู่ในความรับผิดชอบ สามารถใช้เป็นช่องทางเพื่อขอรับความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนในโอกาสที่รับการตรวจราชการใน ครั้งนั้น ๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสะท้อนปัญหาด้านการขาดแคลนอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงาน ปัญหาการต้องการ เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ หรือการขอรับการสนับสนุนความรู้ด้านเทคนิคในการปฏิบัติงานด้านกฎหมาย และด้านอื่น ๆ ซึ่งผู้ตรวจราชการกรมการปกครองสามารถมีความเห็นเสนอต่ออธิบดีกรมการปกครองเพื่อส่งให้กอง การเจ้าหน้าที่ กองหรือสำนักที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ หรือแม้กระทั่งการขอรับการ

สนับสนุนพัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน อาทิ การแจ้งความประสงค์ขอรับการจัดสรรรถยนต์เพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการจากกรมการปกครอง เนื่องจากรถยนต์ที่มีอยู่เดิมชำรุดทรุดโทรมและไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของอำเภอที่มีมากขึ้นทุกวัน ซึ่งจากการลงพื้นที่ตรวจราชการตามอำเภอต่าง ๆ ทำให้พบข้อเท็จจริงว่าสภาพรถยนต์หลายคันผ่านการใช้งานมาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ผู้เขียนจึงได้เสนอความเห็นว่าหากยังคงใช้งานต่อไป จะสิ้นเปลืองงบประมาณในการซ่อมแซม บำรุงรักษา เห็นสมควรที่จะให้การสนับสนุนตามที่อำเภอร้องขอตามความเหมาะสมต่อไป เป็นต้น

๔. ตัวอย่างบทบาทการเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายให้แก่ข้าราชการฝ่ายปกครองในส่วนภูมิภาค

๔.๑ การเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายแก่ฝ่ายปกครองในพื้นที่ เพื่อป้องกันปัญหาร้องเรียนการทุจริตจากการดำเนินงานตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ในระดับตำบล (ตำบลละ ๕ ล้านบาท) ปีงบประมาณ ๒๕๕๙

ในฐานะผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต ๑ ได้เข้าแก้ไขปัญหาประชาชนในพื้นที่ขาดความมั่นใจในเรื่องความโปร่งใสและกังวลเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินโครงการตำบลละ ๕ ล้านบาท โดยเฉพาะในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายงบประมาณให้แก่ผู้รับจ้าง ซึ่งอำเภอเป็นหน่วยรับผิดชอบดำเนินการ โดยผู้เขียนได้ลงพื้นที่เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงกระบวนการต่าง ๆ เกี่ยวข้องในทางกฎหมาย และใช้ความรู้ในเชิงนิติศาสตร์อธิบายให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ทราบถึงวิธีการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงสิทธิประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และช่องทางการแจ้งเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ พร้อมแจ้งหมายเลขโทรศัพท์ประจำตำแหน่ง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ใช้เป็นช่องทางแจ้งเบาะแสได้โดยตรงหรือหากพบเห็นสิ่งผิดปกติใด ๆ ในการดำเนินโครงการตำบลละ ๕ ล้านบาท ก็สามารถแจ้งได้ทันที ซึ่งความยุ่งยากในขั้นตอนนี้ คือ การต้องรับฟังปัญหาและคิดหาวิธีแก้ไขโดยใช้หลักนิติธรรมเป็นเครื่องมือนำทางสู่การมีส่วนร่วม ประกอบกับนำความรู้ทางกฎหมายมหาชนต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนในทุก ๆ ตำบล พร้อมทั้งแจ้งกำชับให้นายอำเภอได้ดำเนินการจัดทำป้ายแสดงรายละเอียดโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนหรือองค์กรต่าง ๆ สามารถตรวจสอบการทำงานได้ คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ลดปัญหาการร้องเรียน สามารถตอบสนองนโยบายมาตรการเร่งด่วนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและคนยากจนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

การเป็นที่ปรึกษาด้านการกฎหมายให้แก่ นายอำเภอ ในกรณีนี้เกิดขึ้นจากการที่นายอำเภอต้องประสบกับปัญหาด้านงานมวลชนหรือเมื่อมีกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในพื้นที่ซึ่งถือโอกาสใช้อิทธิพลมากดดันการทำงานอันเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เพื่อคลี่คลายปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนจึงต้องประสานงานอย่างใกล้ชิดกับนายอำเภอในพื้นที่ที่ต้องการขอรับคำปรึกษาแนะนำเป็นระยะ และลงพื้นที่ตำบลเพื่อตรวจสอบตามที่ได้รับแจ้งจากนายอำเภอ โดยประสานขอกำลังเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนเข้าร่วมเมื่อมีความจำเป็น โดยได้ทำหน้าที่แทนอธิบดีกรมการปกครองในการสอดส่องดูแลและปกป้องข้าราชการสังกัดกรมการปกครองในภูมิภาคที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและถูกต้องตามกฎหมาย มิให้มีกลุ่มอิทธิพลใด ๆ มากดดันการปฏิบัติงาน ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและมีความซับซ้อนอย่างมาก เนื่องจากต้องอาศัยองค์ความรู้ด้านนิติศาสตร์และใช้หลักรัฐศาสตร์ทุกวิถีทางเข้าบริหารจัดการเพื่อให้โครงการตำบลละ ๕ ล้านบาท ในพื้นที่ตรวจราชการเขต ๑ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรคปัญหา และป้องกันไม่ให้เกิดข้อบกพร่องใด ๆ ที่จะทำให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงต้องเป็นกังวลใจ

๔.๒ การเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายแก่นายอำเภอในเขตตรวจราชการ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจตรวจราชการในกรณีปกติเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

เนื่องจากนายอำเภอมีภารกิจในความรับผิดชอบมากมายหลายด้าน จึงมีกฎหมายฉบับต่าง ๆ จำนวนมากบัญญัติให้อำนาจนายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รักษาการตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ของทางราชการและอำนวยความสะดวกแก่ราษฎร อาทิ พระราชบัญญัติที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของกรมการปกครอง จำนวน ๘๗ ฉบับ และกฎหมายลำดับรองที่เป็นพระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ระเบียบกฎหมายอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากกว่า ๖๐๐ ฉบับ ดังนั้น ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองในฐานะที่จะต้องเข้าไปให้คำแนะนำ สามารถทำหน้าที่ในฐานะที่ปรึกษาด้านกฎหมายในอำนาจของกรมการปกครองได้อย่างน่าเชื่อถือ จักต้องศึกษาระเบียบกฎหมายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอโดยละเอียดและมีความแตกฉาน เพื่อให้นายอำเภอที่ได้รับการตรวจราชการเกิดความเชื่อมั่นและยอมรับปฏิบัติตามความเห็นทางกฎหมายที่ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองได้แนะนำให้คำปรึกษา เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อการปฏิบัติราชการตามกฎหมายในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

การออกตรวจราชการเพื่อติดตามผลการปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี เกี่ยวกับนโยบายการจัดระเบียบสังคมเพื่อป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ เช่น ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการลักลอบค้าประเวณี และการกระทำอันมีลักษณะฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่ฝ่ายปกครองมีหน้าที่เข้าไปปราบปรามตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจนั้น ในฐานะผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต ๑ ในขณะนั้นได้กำชับให้นายอำเภอที่ได้รับการตรวจว่า ในเบื้องต้นต้องพยายามควบคุมไม่ให้มีการกระทำผิดกฎหมายตามนโยบายการจัดระเบียบสังคมในพื้นที่ และได้ให้คำแนะนำว่าหากพบการกระทำความผิดอาญา นายอำเภอต้องบังคับใช้กฎหมายตามอำนาจหน้าที่โดยเคร่งครัด และประสานงานกับผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่รับผิดชอบเข้าดำเนินคดี พร้อมทั้งรายงานผู้บังคับบัญชาในพื้นที่และโทรศัพท์แจ้งผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต ๑ เพื่อทราบทันที

๔.๓ การเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายแก่นายอำเภอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วนของประชาชนให้ยุติโดยเร็ว กรณีปัญหาคลื่นขยะรบกวนในพื้นที่อำเภอลาดหลุมแก้ว

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริง พบว่านายอำเภอลาดหลุมแก้วได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนกว่า ๑๐๐ หลังคาเรือน ซึ่งแจ้งผ่านทางศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดปทุมธานีว่าได้รับความเดือดร้อนสาเหตุจากกองขยะในพื้นที่ของเอกชน จำนวนกว่า ๗ ไร่ ที่ส่งกลิ่นเหม็นสร้างความรำคาญและส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในละแวกนั้น โดยปรากฏว่ามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่ตรวจสอบร่วมกับทางอำเภอ ได้แก่ อุตสาหกรรมจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว ตลอดจนหน่วยกำลังทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ที่มาร่วมสังเกตการณ์

จากข้อเท็จจริงในทางการตรวจราชการพบว่า ในการประชุมที่ผ่านมาจังหวัดปทุมธานีได้เชิญตัวแทนบริษัทปราบขยะรีไซเคิล จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่ ๕ ตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มาร่วมประชุมเพื่อหาทางออกด้วยกัน แต่ไม่สามารถตกลงกันได้ นายอำเภอลาดหลุมแก้วจึงได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจโรงงานแห่งนี้ว่าได้ประกอบกิจการโรงงานตามวัตถุประสงค์ในการขออนุญาตหรือไม่ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของนายอำเภอ ทั้งนี้ ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต ๑ ได้ให้คำแนะนำและเห็นทางกฎหมาย

เพิ่มเติมโดยให้นายอำเภอส่งเรื่องให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว ใช้อำนาจในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แจ้งความและดำเนินคดีกับผู้ก่อมลภาวะที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ตามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติไว้อีกทางหนึ่งด้วย

๕. บทสรุปสั่ท้าย

โดยธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน เมื่อได้ลงมือทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว มักถูกผู้คนมองได้ใน ๓ ทาง

ทางที่ ๑ หากมองแล้วชอบ หรือเห็นด้วย จะติชมว่า “ดี”

ทางที่ ๒ หากมองแล้วไม่ชอบ หรือไม่เห็นด้วย จะติเตียนว่า “ไม่ดี”

ทางที่ ๓ หากมองแล้วรู้สึกเฉย ๆ จะนิ่งเงียบ ไม่ติชมและไม่ติเตียน

ฉันใด ฉันนั้น การตรวจราชการก็เช่นกัน สิ่งใดที่ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าดีเหมาะสมก็ต้องชมเชยและให้รางวัลเป็นขวัญกำลังใจ แต่หากเห็นว่ายังมีจุดบกพร่องหรือตรวจพบสิ่งผิดปกติก็นสมควรที่จะต้องบอกกล่าวให้ผู้รับการตรวจทราบในทำนอง “ดีเพื่อก่อ” เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและสมประโยชน์ต่อทางราชการเป็นดีที่สุด

สำหรับบทบาทของผู้ตรวจราชการกรมการปกครองกับการทำหน้าที่ในฐานะที่ปรึกษาด้านกฎหมายที่ผู้เขียนได้นำเสนอผ่านตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงานจริงข้างต้นนั้น หวังว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการทำงานให้แก่ข้าราชการที่จะเข้ามาทำหน้าที่ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองในอนาคตต่อไป เพราะเชื่อว่าผู้มีความรู้ทางกฎหมายที่ยึดมั่นในหลักสุจริตและหลักนิติธรรม ประกอบด้วยคุณธรรม จะเป็นมวยที่มีหลัก ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่ชอบ แม้จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างไร ก็จะไม่หวั่นไหวไปกับถ้อยคำบั่นทอนกำลังใจเหล่านั้นแน่นอน

หากผู้ใดมีคุณสมบัติเช่นนี้ก็จะทำให้ผู้นั้นเป็น “ที่ปรึกษาที่ดีและน่าไว้วางใจ” เปรียบเสมือน “มวยดีที่มีหลัก” เพราะเมื่อมีหลักย่อมไม่ล้ม และยังสามารถเป็นหลักให้ผู้อื่นได้ยึดเหนี่ยวพึ่งพิงในยามที่ต้องการคำปรึกษาได้เช่นกัน นั่นเอง ส่วนการนำเสนอตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญจะได้มีการนำเสนอในบทความทางวิชาการต่อไป

.....

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง. คู่มือการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง. ๒๕๕๘. (อัคราเนนา)

กรมการปกครอง. บทบาทฝ่ายปกครองกับการจัดการความขัดแย้งในสังคมไทยโดยสันติวิธี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อสาธิตราชดิณแดน กรมการปกครอง. ๒๕๔๔.

บุรชัย ศิริมหาสาร. สุภาชิตสอนนาย ศาสตร์และศิลป์แห่งการเป็นผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาว. ๒๕๕๒.